

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy hónapra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és a ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETÉSI DIJAK:

Nyitott sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség. o

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 503. Kiadóhivatal: 379.

A közös vámterület elítéltetése.

* Gyomorröntő szent Karácsony ünnepe és a huszonnyolcadiki elsőrendű kritikus nap közé egyetlen egy nap esik, mikor nem muszáj ezeket a hasábokat a napi politika kavargó, gomolygó eseményének szentelni. Holnap ilyenkor és ezen a helyen nagy politikai kérdésekről fog szólni a vezércikk; ma foglalkozunk az élet, a megélhetés kérdésével.

Bármennyire kelljen is örülnünk zsurnalisztikai szempontból, a közérdek szempontjából csak sajnálnunk lehet, hogy a napisajtó úgy elsiklott egy nagy közgazdasági esemény, a Desseffy Aurél gróf karácsonyi cikkelye fölött, mint a tovarébenő fecskeraj a tó színe fölött. Politikai értekezésekben dushálhatott a karácsonyi lapok olvasópublikuma, a szépirodalmi mellékletek limonádéját tele ajakkal szürcsölhetette; a reális élet, a rideg megélhetés, a száraz közgazdaság kérdéseivel minek foglalkoznának a lapok, meg a publikum? ...

Desseffy Aurél gróf, az országos gazdasági egyesület elnöke szöveget intézett a magyar gazdákhöz. Ez a szöveg, több, a napipolitika életébe végő ügyre is föl hívja a gazdák figyelmét, de az, ami a mi figyelmünket megragadta, az, a mit kötelességünknek tartunk az általános közönyösség posványából kiemelni, az egy nyilatkozat, melyből az *önálló vámterület* érdekében lehet erős, hatásos fegyvert kovácsolni. Mikor az önálló és a közös vámterület mellett fölhozható érveket és ellenérveket, igazságokat és szofizmákat szinte a végtelenségig kimerítették már, mikor Magyarországon már mindenki tisztában van vele, hogy a közös vámterület mellett közgazdasági indokokból nincs már senki más, mint a gazdák érdekképviselése, akkor most egyszerre azt látjuk, hogy maga az *országos gazdasági egyesület elnöke*, ha nem is expressis verbis, nem is egészen őszintén, talán nem is egészen öntudatosan, de előtünk félre nem érthetően az *önálló vámterülethez nyújt becses érveket és eszközöket*.

Azt mondja az agráriusok hivatalos vezérének karácsonyi szövege:

„Követelnünk kell, a mit már évek óta sürgetünk, hogy Szerbiának, Romániának és az orosz birodalomnak mostani szerződéseink fölmondassanak;

követelnünk kell, hogy kormányunk haladéktalanul gondoskodjék új kiviteli piacok meghódítására alkalmas kiviteli szervezkedésről.“

Tehát a kereskedelmi szerződéseket mondjuk föl a Balkán államainak, meg Oroszországnak; állítsunk föl ellenükben védővámsorompókat, hogy mezőgazdasági terményeik behozatalával ne rontsák a magyar gazdák piacát, — ez a Desseffy gróf jól fölfogott kívánsága. De hiszen éppen abban van des Pudels Kern, hogy *ezt nem tehetjük meg a közös vámterületben*. Nem védekezhetünk kellően ezen államok mezőgazdasági terményei ellen; nem pedig azért, mert a mi zsenge kis iparunk éppen ezekre az államokra szorul szegényes kivitelével és nem, azért sem, mert Ausztria iparának is egyik lerakódó helye a Balkán félsziget és Oroszország. Még ha Ausztria megengedné is azt a vámpolitikát, mely a Balkán terményeknek kiszorításával a magyar-osztrák iparcikkeknek a Balkánról való kiszorítását eredményezné, még akkor sem tehetnők ezt meg, mert a mi, csak fejletlenebb igények kielégítésére képes csenevész iparunk egyszeriben tönkre menne, ha egyetlen fogyasztó piacra, a Balkán elzárkóznék előle. A Desseffy gróf kívánsága tehát, okos és jogos; de ha ő ezen kívánságának érvényt akar szerezni, az csak a közös vámterület testén keresztül, az csak az önálló vámterületen lesz kivihető.

Ezzel a nyilatkozatával tehát Desseffy gróf fegyvert adott az önálló vámterületnek kezébe. Mert ime látható, hogy a gazdák érdeke sem védhető meg a közös vámterületben. Erről a közös vámterületről azt hirdették mindig, hogy óriási nagy előnyt nyújt a magyar gazdáknak az által, hogy terményeiket kitűnően és biztosan hehlyezhetik el Ausztriában. És ime, most a gazdák részére

hangosan és határozottan követeli a kormánytól azt, hogy haladéktalanul új piacok meghódításához lásson. Mi ez, ha nem nyilvános beösmérése annak, hogy az osztrák piac korántsem olyan kitűnő és biztos fogyasztóhelye a mi terményeinknek? Mi ez, ha nem az első, még artikulálatlan megnyilatkozásuk a magyar gazdáknak az önálló vámterület mellett? Az osztrák iparnak még nincs szüksége arra, hogy haladéktalanul új piacok után lásson; a magyar gazdák már nem kaphatják meg Ausztriában azt, a mire szükségük van. Magyarország már nem kap a gazdáknak nyújtott előnyökben egyenértékű rekompenzációt, az ipari kibontakozás elejtéséért. A Desseffy gróf szavainak szándékosan, vagy öntudatlanul burkoit értelme csak ez lehet.

És ezek után, mikor már a gazdák is érzik, ha nem is tudják még a közös vámterület óriási közgazdasági hátrányait, mivel indokolhatná még a kormány a közös vámterület szükségességét és előnyösségét? Semmivel sem. S ha a közös vámterületet mégis fönn akarja tartani, az csak opportunizmusból és az osztrák érdekek előtt való meghódolásból történhetik.

Honmentés — Kolozsmonostorról.

A földművelésügyi miniszteriumban elhatározták, hogy gazdasági szakbizottságokat szerveznek. Ezeknek a bizottságoknak az lesz a feladatuk, hogy a gazdáknak szakkérdésekben felvilágosítást és tanácsot adjanak. Négy bizottságot szerveznek és pedig *Kolozs-Monostoron*, Kassán, Debrecenben és Keszthelyen. Talán mondani is fölösleges, hogy efféle bizottságokra a praktikus gazdálkodásnak semmi szüksége nincs. Ez az intézkedés sok egyéb intézkedésekkel egyetemben legfőleg arra jó, hogy eltakarja azoknak az intézkedéseknek a hiányát, a melyekre égető szüksége volna a mezőgazdaságnak. 4 új állatorvosi állás rendszerezése fontosabb lenne, mint a négy bizottság. Szükséget pótolna. S ha kiterjesztené a figyelmét a miniszter a gazdasági gépekkel üzőt visszaélésekre. Ha például gondoskodnék arról, hogy a gazdák olcsón jussanak géphez s ne legyenek kitéve a sok becsapásnak. S ha gondoskodnék a miniszterium arról, ami a legfontosabb, olcsó pénzről, hogy a gazdákat ne fojtja meg a vidéki takarékpénztár uszorája. Ha például az erdélyi részeken az Albina, Felsőmagyarországon pedig a Tátra-

bank aknamunkájának ellensúlyozására állami segítséggel állítana föl pénzüzeteket. Mindez sokkal előbbrevaló munka volna, mint olyan bizottságok szervezése, a melyek tanácsal szolgálnak.

A tegnapi választás.

Két új városi képviselő.

— Saját tudósítónktól. —

A miért annyi küzdelem folyt, a városi törvényhatósági bizottságban megürit két helyre tegnap megejtették a választást.

Az a körülmény, hogy a választást megelőzőleg a jelölteknek egész légiója került kombinációba és így az eltérő nézetekre való tekintettel nem lehetett az eredmény valószínűségét még sejteni se — nagy érdekességet kölcsönözött a tegnapi küzdelemnek és bár a választás csak részleges volt, mégsem szükkölködött az ugynevezett választási külsőségekben sem.

Csak úgy pezsgett az élet s folyt a kapacitálás a kávéházakban, utcán és udvaron, mint máskor az általános választások idejében. Bizalmasan suttyogó vezéremberek az előszobában, alkotmányos jogukat gyakorló szavazó polgárok a választási urnánál, és fogadások a bekövetkezendő eshetőségekre, mindezek megadták a választás jellegének azt az érdekes színezetet, a mely nélkül egy választást elképzelezni lehetetlen.

Nem csoda, hiszen több volt a jelölt, mint a mandátum és így nagy küzdelemre nyílt kilátás, annyival is inkább, mert előre következtetni lehetett a közhangulatból, hogy a választók bizalma csakis az erre igazán érdemes jelöltet fogja megjutalmazni.

És az eredmény a felcsigázott várakozásra részben megadta az illő feleletet, a legkompétensebbet, mint a milyent csak várni lehetett. Tekintve azt, hogy különböző pártnyalatok állottak egymással szembe és mindenik tábor harca szállott, a maga külön jelöltje érdekében elmondani lehet, hogy a szavazásnál mégsem a pártelvek, hanem az őszinte népszerűség s a mi ezt előfeltételezi a rokonszenves egyéniség mérlegelése volt a domináló.

A választás lefolyásáról itt adjuk különben részletes tudósításunkat.

A választási bizottság.

Tegnap töltötték be a városi törvényhatósági bizottságban megüresedett két helyet választás után. A választás a városi választási bizottságban és az ágostai evangélikus

iskola helyiségében a legnagyobb rendben folyt le — a mi nagy ritkaság — minden incidens nélkül. A választási aktus mindkét helyen délelőtt 9 órakor vette kezdetét és pedig a II. kerületben dr. Széchy Akos polgári fiu iskolai és Magyar Endre fa- és fémpar-iskolai igazgatók, a III. kerületben Bíró János és dr. Papp József ügyvéd elnökelete alatt.

A II. kerületben.

Különösen nagy élénkség uralkodott, mert két erős ellenfél kelt harcra egymással. Boros György unitárius tanár és Szilágyi György gazdálkodó. Mindkettőnek tekintélyes pártja volt és így az eredmény kimenetele a szavazás lezártaig kétszoros volt. Természetesen igen jelentékeny szerep jutott a korteseknek, a kik minden megengedhető eszközökkel, de becsületos szándékkal végig küzdöttek a harcot jelöltjeik megválasztásáért. Voltak a küzdelemnek mulatságos jelenetei is. Így például, midőn a záróra közeledtével az egyik jelöltnek Szilágyinak fia; dr. Szilágyi György egyetemi tanársegéd belépett a szavazó helyiségbe, — kilétét nem ismerve, nyomban körülvették Boros kortesei és kérték a szavazatát...

A szavazás lezárása után össze számlálták a szavazatokat és egy-egyed 5 órakor kihirdették az eredményt.

Eszerint beadtak összesen 283 szavazatot.

Ebből:

Szilágyi Györgyre	esett	141
Boros Györgyre	"	139
Gy. Sipos Károlyra	"	1
és Szilágyi Lajosra	"	1

szavazat és így a II. kerület mandatumát Szilágyi György, a derék külvárosi gazdálkodó nyerte el.

A III. kerületben.

A választás nem volt zajos, miután itten csak egy komoly jelöltet emlegettek dr. Óvári Elemér, lapunk főszerkesztője személyében.

Mindazonáltal lejátódott egy-két megemlékezés méltó epizód, a mely a szavazás egyhangú menetét megélénkítette.

Sokan jöttek igazoló-jegy nélkül avagy mást küldtek maguk helyett leszavazni, mint Hecht Adolf, a ki Amerikában van és egyik fiára bízta a választási jog gyakorlását. Természetesen nem vehették figyelembe. Utánna jött nemsokára Linczeg János déligyümölcsáros, aki fennhangon adta tudtára a választási urna előtt szabad meggyőződését és szavazó-lapot nyújtott át egy leszavazni akaró társának e szavakkal:

— Nesze neked is egy.

Végül a délutáni órákban majdnem elkésve érkezett meg a szintársulat közkedveltségű hősszerelmese, Tompa Kálmán és átnyújtotta a választási elnöknek igazoló-jegyét szavazó-lap nélkül.

— Hát a szavazó-lap?! kérdi az elnök.

— Mire az... Hiszen mindenki tudja, hogy én Óvári szavazok — felelte fuvolázó hangon Tompa

és némi indignálódás után szabályszerűen leszavazott.

A választás eredményét 4 óra után hirdette ki Bíró János választási elnök, a mely szerint a beadott 219 szavazatból 213 szavazat esett dr. Óvári Elemérre, megnyervén ez által a III. kerület mandatumát.

Dohánygyártás rabok kezében.

— Egy érdekes terv. —

Kolozsvár, decz. 28.

Röpirat került ma a kezünkbe, melyben egy pénzügyi tisztviselő igen érdekes tervet vázol. A folytonosan növekvő állami szükségletek fedezése kérdését véli tervének megvalósításával jökora időre megoldani. Érdekeségénél fogva ezekben ösmertetjük:

Az eddigi ismert módok, — írja — amelyek igénybevételével az állam jövedelmeit fokozta, pl. új adó-nemek behozata vagy a régiak fel-emelése, nem vezetnek célra, mert a polgárság újabb megterhelhetését jelentik.

Egész új módot kell kitalálni, idevonatkozólag eredeti gondolatom van, amely első, felületes tekintetre talán bizarrnak látszik, de ha közelebbről vesszük vizsgálat alá, kitűnik, hogy megvalósítása esetén, mily óriási jövedelemre tesz az állam szert s a mellett igen szép erkölcsi eredményeket is mutathat fel. Az állam a szivar- és szivarkagyártás, ugyszintén a szükséges dohányzási kellékek munkálatait, összpontosítva, egy helyen, feltétlen kivétel nélkül a szabadságvesztésre ítéltekkel végeztesse, a most működő dohánygyárak üzemét pedig szüntesse be.

És itt most álljunk meg egy kissé. Egész bizonyosra veszem, hogy még a szociális kérdésekkel komolyan foglalkozók is meghökkennek egy pillanatra s az ellenérveknek egész légióját sorakoztatják tervem ellen. Az ellenvetések legsúlyosabbika természetesen az lesz, hogy a dohánygyárak beszüntetésével temérdek munkás kenyér marad.

Erre a válaszom csak az, hogy azok megtalálnák a tért munkaképességök érvényesítésére. Mert ne feledjük, hogy az esetben, ha a foglyok kizárólag a szivar stb. gyártásával foglalkoznak, megszűnnek a kisipar, amilyen p. o. asztalos, cipész, szabó stb. elnyomói lenni. — Mennyi panasz hangzik és mennyi kis ekzisztencia pusztul, mióta a rabmunka olosóságával halálos csapást mért az iparosostáyra, mely nem volt képes felvenni a versenyt.

De ha ez az egyenlőtlen verseny megszűnik, a kisipar visszanyeri hajdani életképességét, újra tehetős sorba jut egy csomó veszendőnek indult adóalany, akik tisztességes összeggel járulnak az állam háztartásához.

Már most vegyük azt, hogy a dohánygyári munkásnők legnagyobb részt ebből a tönkrement osztályból került ki, mert a lehetetlen ipari viszonyok kényszerítették, hogy maga is kenyér után lásson. De ha a család fő tisztességesen fizetett munkájával képes lesz magát és hozzátartozóit eltartani, ebben az esetben a nő nem lesz kénytelen kihülni hagyni a tűzhelyet és otthon, a családi körben teljesítheti hagyományos hivatását.

Íme, nemcsak hogy nem venné ki az állam a munkások szájából a kenyeret tervem megvalósításával, hanem inkább etikai tartalmat adna a

családi életöknek, ami pedig abból éppen a megélhetési viszonyok mostohaságánál fogva napjainkban oly érezhetően hiányzik.

De tegyük fel, hogy nem minden munkásnő kerülne ilyen szerencsés helyzetbe! Akkor sincs ok ez aggodalomra, mert rengeteg más ipari foglalkozás nyílik meg számukra, a melyet eddig elkerültek, mert a dohánnyal munka aránylag a legkönnyebb. Holott más munka, pl. a csipkeverés, kertművelés stb., ha nehezebb és fáradtságosabb is, de nőieségüknek inkább megfelelő és többet is hozna a konyhára.

A vasut felalálásakor nem nézték, hogy mennyit károsodnak a fuvarosok, országúti kocsmárosok; az állam nem törődött azzal, hogy mekkora károsodás éri a magán szivargyárosokat a kincstári kezelés beálltával. Tervem kereszülvittele első sorban a sokat vitatott börtönügygyökere reformálását vonná maga után.

Mindenekelőtt szükséges, hogy a földművelésügyi miniszter engedjen át egy nagy darab és a célnak megfelelő állami földterületet az igazságügyi kormányzatnak, hogy azon egy hatalmas központi fegyházat, börtönt és fogházat építtessen, a melyben az ország minden részéből a szabadságvesztésre elítéltek elhelyezhetők legyenek.

Igy községezerű kolónia keletkezne, a melynek tagjai a munkálkodó rabok lennének. Hogy milyen hatalmas pénzügyi eredménnyel járna ennek megvalósítása, kimutatom:

Első sorban tetemesen kevesebb igazságügyi tisztre és altisztre lesz szükség; leszállanak a kezelési költések és a tömeges előállítás folytán hasonlíthatatlanul olcsóbb lesz az élelmezés. Az épületekbe fektetett költségek sem tehelik az államot, mert visszatérülne a munkabér megtakarításokból, a melyeket most a dohánygyári munkásoknak kifizet.

Az eddigi ipari munkából, a mit a rabok végeztek, vajmi kevés hasznot látott a kincstár, mert a jövedelem oroszlanrészre a vállalkozóké.

Az ipari munkák kevesebb befektetéssel járó részét ezután is lehetne, elítéltekkel végeztetni, a kiket alkalmatlan földterületen, a konyhakertszetre lehetne fogni. Ezáltal nemcsak nagy megtakarítás volna elérhető, hanem a rabok is egészszegek, józú és változatosabb táplálékhoz és könnyebb fűzelékekhez jutnának.

Tisza Kolozsvárt.

A miniszterelnök lovasfedezet alatt.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnapi számunkban hirt adtunk, hogy Tisza István gróf miniszterelnök, ki tudvalevőleg a karácsonyi ünnepeket Désen sógoránál, Bethlen gróf főispánnál töltötte: a képviselőház mai ülésére visszatér a fővárosba és közben Kolozsvárt kiszáll. A miniszterelnök tegnap este tényleg Kolozsvárt időzött és itt tartzkodásáról tudósítónk következőleg számol be:

Érkezés előtt.

Az indóház előtti térnek megszóktott élénk forgalmát tegnap este a Désről jövő vonat érkezéttel egy csomó lovas- és gyalogos rendőr, továbbá a detektivek teljes számában tarkították. A rendőrség kerülő utakon vonult ki az álmához és

a tér sötét háttérében elszórtan posztolt, hogy ezzel elterelje a mit sem sejtő közönség figyelmét e különös fogadtatásról. Közben egy: két fogatu bérkocsi érkezett meg, melyből Szvacsina Géza kir. tanácsos-polgármester és Hadady Endre rendőrkapitány titokzatosan kiugrottak és a perronra siettek. Az a körülmény, hogy a hatóságok említett fejei mindennapi öltözetben jelentek meg Tisza fogadtatására valószínűvé teszi, hogy a miniszterelnök érkezétt lehetőleg inkognitóban kívánták tartani, nehogy a város közönsége kifejezésre juttassa, miszerint minden vendégszeretete mellett is a jelenlegi kormányelnököt nem szívesen látja e város falai között.

A rendőrségnek ez a titokzatos bujkálása sikeres is volt. A tovasiető utasok és a közönség nagy része mit sem vett észre. Szőke Bálint rendőrbiztos, miután még a detektiveknek utasításait megadta, oda sietett a rendőrkapitányhoz, hogy jelentést tegyen a „teljes rendről.”

Megjött Tisza.

Néhány perccel félhat után berobogott a szamosvölgyi vonat. A mozdonyhoz közvetlenül a miniszterelnök szalon-kocsija volt csatolva. A polgármester és főkapitány aggodva még egyszer hátranéztek, azután odasiettek a szalonkocsi kijárójához, honnan elsőnek a miniszterelnök fia ugrott ki felfogva a csomagokat, melyeket Tisza kidobált. — Majd Tisza István grófné szállott ki. A polgármester és főkapitány tiszteletteljesen üdvözölték a grófnőt, ugyszintén a miniszterelnököt, ki kézszerítással és néhány szóval viszonzta az üdvözléseket. A miniszterelnök azután körülnézett és visszasietett a szalon-kocsiba, miáltal a grófné Szvacsina polgármestertől és Hadady főkapitánytól kísérve a rendes kijáraton átt a kétfogatu bérkocsihoz ment, a melyben helyet foglalt.

Ezekután a közönség abban a hiszemben volt, hogy a miniszterelnök nem száll ki Kolozsvárt és a vonaton marad. Kis vártatva azonban hirtelen megjelent a miniszterelnök — három csomagot cipelve — a bérkocsi előtt és miután a csomagokat hamarosan elrendezte: a fiakkerben sietve elhelyezkedett. A miniszterelnöknek a hátramaradása és a hatóságok fejének az előresietése a közönség meglepetésére szolgált. Ami sikerült is, mert a közönség nagy része a csomagot cipelő uriemberben tényleg nem ismerte fel a miniszterelnököt és így Tisza nyugodtan vegyülhetett a tömeg közé.

Rendőri fedezett mellett.

Alig, hogy a miniszterelnök kocsijának ajtaja becsukódott elővágtattak a lovasrendőrök és körülfogták a kocsit. A Ferencz József-ut közepén azonban elmaradtak és így a miniszterelnök kocsijá minden feltűnés, tehát incidens nélkül

roboghatott a Wesselényi-utcán és Mátyás-téren át a Monostor-utcába Beldi főispán lakása elé, hol négy rendőr Filippi rendőrbiztos vezetése alatt tisztelegve várta a fiakert. A miniszterelnök a kocsiából kiszállva felsietett a főispán lakására, míg a grófné visszahajtatott özvegy Wesselényi Bélánénak az Unió-utcában levő lakására.

Eleinte úgy volt tervezve, hogy Tisza Wesselényi bárónéhoz száll, később azonban másként határoztak.

Feilitzsch kocsiját megdobálták.

Körülbelül egy fél óráig időzött a miniszterelnök a főispánnál. Azután Barcsay Domokos országos képviselő kíséretében gyalog átment özv. Wesselényi Béla báróné lakására. Az uton természetesen a rendőrség folyton nyomában volt. A miniszterelnök a bárónénál fél tizenegyig tartózkodott, mikor is nejével és fiával két fogatú berkocsin kihajtatott a vonathoz.

A miniszterelnök kocsiját megelőzte Feilitzsch Artur báró kocsija, melyet a Wesselényi-utcában élénk abcug kíséretében megdobáltak. A tüntetők nyilván Tiszát vélték a kocsiiban és sűrűn abcugolták a miniszterelnököt. A hógörgetegek a lovakat érték, néhány pedig a kocsi hátsó részét. A kocsis a lovak közé vágott, melyek vágatva viték tovább a kocsit és ezzel eleje volt véve a komolyabb incidensnek.

A miniszterelnök elutazása.

Kevéssel Feilitzsch báró megérkezése után érkeztek Bethlen József gróf és neje. Szvacsina Géza polgármester, Lossy János állomásfőnök és Hadady Endre főkapitány a detektívek kíséretében az állomási bejárónál fogadták a miniszterelnököt. Az abnormis hideg miatt a közönség eleayész csekély számban volt jelen, úgy, hogy a miniszterelnök megérkezéssel a detektívek éljenzése elnyomta a felhangzott abcugolást.

A miniszterelnök családjával az I. osztályú váróterembe vonult, hol a miniszterelnök Szvacsinával és a miniszterelnökne gróf Bethlenéssel meg Feilitzsch báróval társalgott. Nemsokára azután az első vágányon veszteglő szalon-kocsikba vonultak vissza. Erre a kocsikat a vonathoz csatolták és a rendes időben elutaztak.

Választási mozgalmak Szász-Régenben. Mint tudósítónk jelenti, a szászrégeni választó kerületben megindultak a választási mozgalmak. Urmánczy Nándor a kerület eddigi országos képviselőjével szemben, ki jelenleg tudvalevőleg az Apponyi-párthoz tartozik, a kormánypárt gróf Teleky Artur nagybirtokost szándékozik felléptetni. Híre jár annak is, hogy báró Bánffy Kázmér, Bánffy Dezső fia is fellép ebben a kerületben az Uj-párt programja alapján. De bárki is legyen az ellenzék jelöltje, az előjelek után ítélve, ezuttal sikerülni fog a szabadelvü-

párttól ezt a kerületet az ellenzéknek részére elhódítani.

Krónika.

Magyar írók karácsonya.

— Karácsonyi emlékezés, karácsony utánra. —

Bizalmas, vendégszerető hajlék, fenkölt szívi háziasszony, költői lelkületű házi gazda, aztán jó, öreg butorok a szobában, közepén kerrek asztal, körülötte fiatal és élemedett koru költők, írók, publicisták s hogy a költőisége se hiányozzék ennek a nyájas, kedves miliőnek, egy lehelletszerű, légies leányka, a ki ott mozog az ő földöntuli finomságával ebben a kis körben, hol a lelkek ritka összhangban találkoznak egymással, — ime ilyen kép elevenedik előmbé a multból, Karácsony ünnepének előestélyén. Egy év hiján hatvan évvel ezelőtt a magyar írók kisdéd táborának is volt egy emlékezetes összejövetele a szeretet ünnepén. Egyszerű, meghitt ünnep volt ez, de varázst árasztott és melegséget sugárzott maga körül. 1844 ben a Vachott Sándor országuti lakásán Pesten, volt a magyar íróknak ez az emlékezetes karácsonyestéje. Nyoma sincs már az egykori háznak, lakói is egyenként elköltöztek belőle s azok is, a kik átlépték küszöbét és kellemes perceket töltöttek valaha benne, rég porladoznak ismeretlen helyeken. Csak az emlékezés idézi vissza az elmúlt órák egy-egy halvány, elmosódó képét, régi reminiscenciák fátyolképeiben. Bolyongva a József-müegyetem körül, úgy tetszik, mintha hangokat hallanék néha, melyek jó félszázad előtt törtek fel, mintha nyájas beszélgetés vagy vidám enyelgés megszakadt hullámai ütnek meg füleimet s még az alakok körvonala is mintha egy pillanatra látni vélném. Káprázat, csalódás persze mindez, a multba tévedt képzeletem játéka, mely palotákká emelt kőkolosszusok helyén a régi idők örökre eltűnt maradványait kereste. Pedig sok emlék van így eltemetve, melyekről nincs a ki az utónemzedéknek hirt adjon, mivelhogy krónikás sem akad, kit ezeket feljegyezze. Előmbé most ilyen emlékek raja tudul fel a mult kedves képeiből s ilyen emlékek sorozatában idézem vissza néhány mozzanatát a negyvenes évekbeli magyar írók egyik nevezetes karácsonyestéjének.

Ott, a hol a József müegyetem áll ma, volt 1844-ben a tragikus végű Vachott Sándor lakása, a ki gyönyörű fiatal feleségével, a később ismert nevű irónővel, itt alapította meg házi tűzhelyét. Az ifju író pár vendégszerető modora, finom szelleme, nemes lelkülete a magyar írók legkiválóbbjait vonzotta körükbe. Vörösmarty, Petőfi, Lisznyai, Bajza, Erdélyi János, Deák Ferenc, Kuthy Lajos, Eötvös József, Kazinczy Gábor, Laborfalvi

Róza látogatták leggyakrabban a népszerű házaspárt s ok voltak jelen 1844 karácsony estéjén is, midőn Vachotték bizalmas jellegű házi összejövetelt rendeztek. Pest utcai ezekben az órákban hóval voltak beborítva, alig itt ott égett egy-egy lámpa s az emberek nagyrésze is családi körben töltötte az ünnepestét. Mindenütt csend, némaság uralkodott a félreesőbb utcákon, akárcsak ma a vidéki városokban. Petőfi Sándor ebben a hóföregteteges időben, magasszáru csizmájában, zsinorozott attillával, vagyis comme il faut szalonképes öltönyben iparkodott az országház irányában a Vachotték lakása felé. Elsőnek érkezett a vendégszerető házhöz s ezt a sietséget érthetővé teszi Vachott Etelke, ki akkor ott lakott bátyja házában s a Petőfi érdeklődését rendkívül felkeltötte. Éppen a karácsonyfa díszítésre ért oda, mikor együtt látta Vachottékkal szorgoskodni a tizenöt éves Etelkét. Színes csillagokat aggatott Vachott a karácsonyfára, Petőfi ott segít mellette s nagy figyelemmel kíséri a csillagok elhelyezését. De még jobban érdeklődik a mellette álló Vachott Etelke, a ki már alig tud hova lenni a pirulástól, midőn évődnek vele, hogy számára készülnek azok a cillagok s ime, most csak választania kell, csillagja rögtön ölébe hull.

Huszonkét éves ifju volt Petőfi ebben az időben s habár versei kifejtett egyéniségét tükrözik elő, társaságban, hölgyek körében megleheős elfogultsággal viselkedett. Am azért alig tudott betelni a Vachott Etelke nézésével, ott sürgölődött állandóan körülötte s midőn a karácsonyi kalács készítése a konyhába szólította, akkor is nagy lopva utána ment, betekintett titkon a konyhába és gyönyörködött a bájos, ártatlan leánykában.

Lassanként aztán megérkeztek a többi vendégek is. Az elegáns Kuthy Lajos télviz idején egy szép előcsokorral lepte meg a hölgyeket, Vörösmarty szívélyesen köszöntötte a háziakat s így jöttek egymásután a többiek, köztük Laborfalvi Róza, az akkor már ünnepelet színésznő, kit lelkes éljenzéssel fogadtak. A társaságot nem kellett nagyon szórakoztatni, csakhamar megtalálta mindenki a magának való társat és pár pillanat mulva olyan eleven élet uralkodott a barátságos szobában, mintha legalább is napok óta időzött volna együtt a társaság. Irodalom, művészet, politika, színház, sajtó mind szóba kerültek s a Vörösmarty nyugodt egyénisége adta meg a tónust az érdekes diskussziókhöz. Ekkor Lisznyai Kálmánnak az az ötlete támadt, hogy míg a karácsonyfát felgyújtják és a vacsora megkezdődik, szavaljanak. Senki sem tiltakozott a a propositio ellen és a választás egyhangulag Laborfalvi Rózára esett, aki engedett a közóhajnak és Vörösmarty felé bókot hajtvva, belekezdett a nagyhatású költeménye.

„Az árvizi hajós“ elszavalásába. Még a kalácsütést is felfüggesztették a konyhában a szavalat tartamára s bámulva csüggttek a Laborfalvi művészi előadásán, a ki érezte, hogy most a legilletékesebb körök hallgatják s oly megrázó erővel adta elő a híres költeményt, hogy még Vörösmarty is könnyezett a meghatottságtól. Taps, éljen, számos gratuláció jutalmazta a Laborfalvi szép előadását.

A figyelmes háziasszony ekkor, hogy vendégei figyelmét elvonja a vacsora késedelmezéséről emlékkönyvet vett elő és megkérte Eötvöst néhány sor írásra. A „Gondolatok“ híres írójának ezen estén született meg ez a szép karácsonyi vonatkozású emléksora, mely azóta összes gyűjteményeiben benne foglaltatik. „Isten, mikor meglátogató földünket, nem villámok közt tünt fel az embereknek, nem hegytetőn, ragyogó sugaraktól körülülve: egy anya karjai között mosolygott a pásztorok adományainak s ez vala legszebb, legszentebb oltár a világon.“ Ezeket írta Eötvös, mire a könyv Petőfihez került, kinek szintén kellett néhány sort írnia. Petőfi sem kérette sokáig magát, tollat fogott és a következő versecskét rögtönözte:

Tudom, mint boldogítod férjedet;
De szinte kívánnám, hogy azt ne tedd;
Ne olyan nagy mértékben legalább.
A fájdalomnak csalogánya ő,
Mióta boldog, hangja ritkán jó,
Gyötörd, hogy halijuk bus dalát.

Irtak utána a többiek is s mikor Lisznyai Kálmánra került a sor, az elmés palóc a társaság nagy derűtsége között jegyezte meg, hogy ő nem utasítja ugyan vissza a kérést, de lehetetlen elhallgatnia azon alapos meggyőződést, hogy éhes s ideje volna már asztalhoz ülni.

A konyhában sürgős munka folyt még mindig, de már nem kellett soká várakoztatni a társaságot. A karácsonyfa felgyújtása előzte azonban meg a vacsorát. A társaság körbe vette a gazdagon feldíszített fát s éljenzéssel fejezte ki tetszését, midőn a gyertyák fényében a sokféle tárgy ott tündökölt. Mindenik jelenlevő számára volt egy-egy emlék elhelyezve, köztük a híres Kugler cukrász remekei, — de ezen kívül egy fehér abroszszal letakart asztalon színezett csillagok is voltak kiterítve.

II.

Vachott a karácsonyi babonára hivatkozva külön egy huszonnégyes csillagot rajzolt a Vachott Etelke számára s a csillag mindenik ágára rá kellett a jelen voltaknak nevéket írniok. A babona abban állott, hogy Vachott Etelke éjjel párnája alá rejtje a csillagot s a hajnali ébredéskor látatlanul egyik ágát leszakítja. A melyik név lesz írva az ágra, az fog lenni a jövődöbéli férj. Adomáknak, ötleteknek egész sorozata járta, míg a csillag elkészült és a nevek reá kerültek. Csak két ág volt még üresen s

abból egyet kellett beírni, hogy az üresen levő ág fenmaradhasson, ha a sors esetleg senkit sem rendelt az Etelke részére.

— Oda írom majd én a nevetmet! szólalt meg egészen váratlanul Petőfi s leült a karácsonyfa alá és az üresen maradt papírra neve aláírásával a következő sorokat jegyezte oda:

Ha e sötét betűk, a miket itt leírok,
Lennének a balsors, a mely tán téged ér,
Elvetném tollamat, s nem írnék, bár ha lenne
Minden vonásomért egy ország a bér.

Vérvörös lett Etelke, midőn a sokat mondó sorokat elolvasta s csak néma kézzorítással tudta tetszését nyilvánítani. De még jobban zavarba jött, midőn Lisznyi az imént írott lapot a társaság éljenzése között felolvasta. Eltűnt egy pillanat alatt a konyhába, hol aztán még egyszer elővette a lapot, elolvasta és elrejtette. Most már a vacsora is megkezdődött s mindenki helyet foglalt, ahol nekie tetszett. A véletlen — bizonyára az előre elkészített véletlen — úgy hozta magával, hogy Petőfi Etelke mellé került és folytathatta azt az eszményi gyöngédséggel megkezdett regényt, mely egész lelkét betöltötte. Éjfél után egy óráig tartott az együttlét, akkor Vörösmarty felemelkedett s magyar szokás szerint boldog ünnepeket kívánva a háziaknak, távozott. Utána a többiek is egyenként elbucsztak, Petőfi maradt legutoljára, ki az ajtónál némi bátorsággal szólott most Vachott Etelkéhez:

— Vigyázzon aztán ám a csillagra, mert reggel itt lesznek, hogy megtudjam az eredményt.

Másnap reggel azonban hiába jött, mert a csillag különös módon eltűnt az Etelka párnája alól és a legszorgosabb kutatás után sem tudták előkeríteni. Petőfit nagyon lehangolta a dolog, egy szót sem bírt szólni, de rossz hatással volt Vachottéakra is, kik valamivel veszedelmnek az elősejtelmet vélték a csillag megmagyarázhatatlan eltűnésében. A karácsonyesti ártatlan játék komoly, megdöbbentő valóságra vált. A csillag eltűnésének egy igazi csillag lett ártatlan áldozatává. A csodaszép, gyöngéd kedélyű, hófehér lelkű Vachott Etelka két hét múlva a karácsonyesti írói vacsora után meghalt. Épen a legszebb éveiben, ártatlan lelke legragyogóbb tisztaságában ragadta ki a halál öléből és a legnagyobb magyar költő szívéből. Tragikus kimulása évek múlva is emlékeztetett a híres karácsonyestét. Temetésén ott volt a Vachottékhoz meghívott írók összes tagja s az ekkor feltörő mélységes gyász és nagy kétségbeesés hatása alatt írta Vachott Sándorné évek múltán röviden naplójába:

— „Ezt a karácsonyestét s a ráköve kezdő rütemes csapást soha, de soha sem fogom elfelejteni.“

Jötték ezután újabb évek és ez évekkel újabb események. Vachott

Etelka emléke legszebb hangjait csalta ki a Petőfi lírájának, a fájó sebek azonban lassan-lassan behegedtek. A magyar irodalmi és politikai éleibe a változások korszaka köszöntött be s 1848 karácsonyestét már a Pilvax asztalai körül töltötték a nőtlen írók, a válságos idők mozgalmairól vitázva. A következő évben fegyvercsattogás zaja, ágyudőrej között ünnepelték a fővárosban karácsony ünnepét, a forradalom akkor már végig zugott az egész országban. De az írók közül most csupán egy-kettő él Pesten, főként azok, kiket életük a fővárosban való maradáshoz kötött. A honvég táborokban, őrtűzek fénye világánál ülték meg a nevezetes napot s az erdélyi táborból küldte a nevezetes nap előestéjén Petőfi is határtalan szerelméről tanuskodó levelét Szendrei Juliának. A világsi katasztrófa aztán jó időre elnémitott minden hangosabb örömjajt. Gyanusokká váltak az emberek, gyanusokká lettek az összejövetelek s mindenütt kémekkel, spionokkal, rendőrökkel volt körülvéve a magyar ember. Vörösmarty, Bajza, Arany, Gyulai, Szász Károly, Tompa vidéken élnek, a kisebb nevű írók sem bujtak még elő rejtek helyükből és a kompromittált alakok is falvakban, kis városokban rejtőzködnek. Az Arany Trombita híres szerzője, Sárossy Gyula, Sorisch Béla név alatt vándorol egyik helyről a másikra, míg végre sok bujdoklás után Nagy-Rédén megállhatott. Az ötvenes évek derekán történt ez, midőn magyar írókra és köztük Sárossyra a legszivósabb kitarissal vadászott a polica. Menedéket talált most az üldözött költő régi ismerőseinél s épen karácsonyestéjén érkezett vendégszerető körükbe. Magyar írók, írónők, irodalombarátok is voltak jelen a bizalmas házi estélyen, a midőn Sárossy, kinek szellemes élceit, érdekes előadását meg nem szünő érdeklődéssel halgatták, egyszer csak így szól a társaság férfitagjaihoz:

— Urak! ide mellém valamenynyen! Vegyetek engem körül, hogy a közepem egyedül maradhassak.

Férfiak-nők kíváncsian tudakolták.

— Mit akar? mi lesz?

— Csak türelem tisztelt hölgykoszoru — szól nevetve Sárossy — rögtön bemutatam a „fiedel fajdos“-t. Érdekes parodia volt ez, mely akkor az egész felső vidéken és Pest környékén, mint a Sárossy német csufoló nótája volt ismeretes. Közbe állva, — Sárossy, mint szólista, a többiek, mint korus, hozzá is fogtak a különös nóta előadásához. Sárossy kezdte:

Ich bin ein Musikant,
Und komm aus Schwabenland!

A korus erre rázendítette, a hogy ma is szokásban van a színházaknál:

Er ist ein Musikant!
Und kommt aus Schwabenland!

Aztán folyt tovább a dal.

Sárossy: Ich kann Spielen!
Korus: Er kann Spielen!

Sárossy: Auf der Bassgeige!
Korus: Auf der Bassgeige!

Mind: Fiedel, fiedel fiedel, fajdos!

Fiedel, fiedel, fiedel, fajdos! stb.

Négyszer-ötször megújrázták a furcsa dalt, melynek szatirikus vonatkozásait nem kellett senki előtt magyarázni. Tudták jól a társaság tagjai, hogy az abszolutizmus gyűlölt alakjait, a nemzet nyakára hozott cseheket, osztrákokat, morvákat gunyolja, kik akkor sok gyötrelmes órákat szereztek a magyar hazafiaknak: Ezzel a parodisztikus nótával mulattak aztán együtt a bucsu pillanatáig. Akkor egyenként távozni kezdtek a vendégek, de a komikus dalt többé nem dalolhatták együtt. Sárossyt elfogta a rendőrség, nemsokára utána Vachottot és az általános amnestia kihirdetéseig ott tartotta őket a Neugebaudeban. Igazán szomorú karácsonyestéket ekkor töltöttek nemcsak ők, a kik zárva voltak, hanem a lenem tartóztatott írók is, kiknek minden lépését szigorúan figyeltette a rendőrség. Érdekes könyv telne ki az egykori eseményekből, szomorú és megindító, a hogy előnkbe tárulna a sok szenvedés, üldöztetés, zaklatás, mely a magyar íróknak életük eme ünnepi napjain is osztályrészekül jött. De az elmúlt idők gyászos emlékei kegyeletes varázsszal takarják be ennek a szomorú korszaknak eseményeit s ez a varázs mélyen megilleti lelkünket ezekben a jelentéktelen, kis epizodokban is, melyek egykor könyveket fakasztottak és fájó sebeket ütöttek.

Budapest, december 25.

Zuboly.

LEGUJABB.

— A „NAPLÓ“ távirati és telefon-tudósítása. —

Montignoso grófnő ügye.

Budapest, dec. 27. (Saját tud.)
Montignoso grófnő ma délben Fierenzébe utazott. Öngyilkosságának híre valótlán.

A cár manifesztuma.

Budapest, dec. 27. (Saját tud.)
Tegnap közzétették a cár manifesztumát, a mely válasz az alkotmányos mozgalom ellen. A cár kijelenti, hogy a *mostani államformát sértetlenül akarja jóra hagyni*, de megígéri a sajtó cenzura korlátozását, a közigazgatási hatóságok hatáskörének szűkítését.

A szabadelvűpárt gyűlése.

Budapest, dec. 28. (Saját tud.)
A budapesti szabadelvűpárt, minthogy a miniszterelnök csak ma reggel érkezik Budapestre, tervbe vett értekezletét ma este fogja megtartani.

Harc Tisza ellen.

Budapest, dec. 27. (Saját tud.)
Az ellenzéki pártkörök már ma délután igen népesek voltak.

Az ellenzék elhatározta, hogy az új ház összeülése után legelszántabb harcot folytat Tisza ellen.

Meggyilkolt miniszteri tanácsos.

Budapest, dec. 27. (Saját tud.)
Gondol Gábor nyugalmazott miniszteri tanácsost és földbirtokost meggyilkolva találták lakásán.

Szigoru vizsgálatot indítottak meg a tettesek kinyomozása ellen.

Róth dr.-t szabadon bocsátották.

Budapest, dec. 27. (Saját tud.)
A budapesti királyi ügyészség indítványára két héttel ezelőtt tudvalevőleg letartóztatták Róth Sándor dr. budapesti ügyvédet, mert az az alapos gyanu terhelt, hogy bűntársa Krausz Emilnek, a kit a kolozsvári Reményik-cég panaszára sikkasztásért, csalásért és okirathamisításért Londonban tartóztattak le.

A védőügyvéd indítványára a vádtanács dr. Róth Sándort szabadon bocsátotta, de a sikkasztásért folytatja ellene a vizsgálatot.

Orosz-japán háboru.

Budapest, dec. 27. (Saját tud.)
Több harctéri tudósítás szerint *Nogi tábornok veszedelmesen megsebesült* és a dalmi kórházban fekszik.

Apponyi felszólalása.

Budapest, dec. 28. (Saját tud.)
A szövetkezett ellenzéki tegnapi határozata értelmében a képviselőház mai ülésén Apponyi Albert gróf fogja kifejteni az ellenzék álláspontját a kormányval szemben. Apponyi válaszkép Tisza szavaira ki fogja fejteni, hogy az indemnitást és egyáltalán a kormányzás minden eszközét az ellenzék megtagadja és a választásnak ex-lexben való lefolyását törvénytelennek nyilvánítja.

A II. kerület mandátuma.

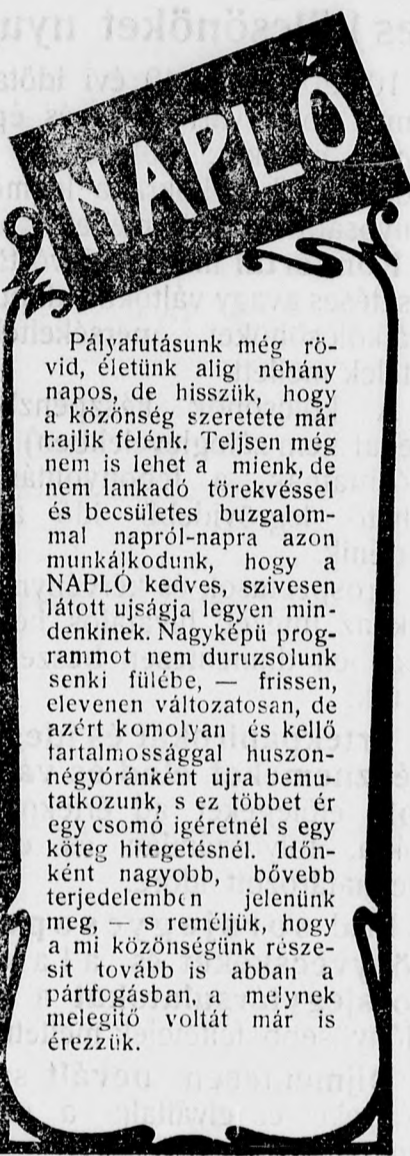
A jelölt — Wesselényi báró.

— Saját tudósítónktól. —

Ismertettük tegnap részletesen azt a sajnálatos kanapépört, a mely Kolozsvár II. kerületének mandátuma körül keletkezett, s melynél egyfelől a függetlenségi és 48-as Kosuth-párt, másfelől az Ugron-párttal egyesült Ujpárt állanak harcoló felekként.

Tegnap igen előkelő helyről — sorainkra való válaszként, — értesülést vettünk, mely a perpatvar befejezését jelentené, s egyben helyreállítaná az egyetértést, mi most annyira kívánatos és sikerre vezető. Megbízható forrásból jelenthetjük, hogy a szövetkezett ellenzék központi bizottsága Kolozsvár II. kerületének jelöltjéül: Wesselényi Miklós bárót öhajítja, ez irányban hozzá

kérdést intézett, s a báró kész örömmel vállalta a megtiszteltetést. *Barabás Béla visszalépett a jelöltetés-től*, s a legnagyobb örömmel engedte át a tért Wesselényi bárónak. A központ a napokban fogja értesíteni a kolozsvári ellenzéki pártokat az elhatározásról s hiszszük, hogy ez minden vonalon kellő értékeléssel, s megnyugvással fog találkozni. Bizonyos, jobb lett volna, ha a függetlenségi párt képviselhetné Kolozsvárt a Házban, ám a Wesselényi báró jelöltetésénél tekintetbe veendőek voltak a győzelemnek valószínűségei. A Kossuth-párt egyébként ma értekezletet tart, a melyen megvitatják újból és behatóan ezt a kérdést.

Pályafutásunk még rövid, életünk alig néhány napos, de hisszük, hogy a közönség szeretete már hajlik felénk. Teljesen még nem is lehet a miénk, de nem lankadó törekvéssel és becsületes buzgalommal napról-napra azon munkálkodunk, hogy a NAPLO kedves, szívesen látott újságja legyen mindenkinek. Nagyképű programot nem duruzsolunk senki fülébe, — frissen, elevenen változtatva, de azért komolyan és kellő tartalommal huszonnégyóránként újra bemutatkozunk, s ez többet ér egy csomó ígéretnél s egy köteg hitegetésnél. Időnként nagyobb, bővebb terjedelemben jelenünk meg, — s reméljük, hogy a mi közönségünk részesít tovább is abban a pártfogásban, a melynek melegítő voltát már is érezzük.

A NAPLO

előfizetési ára helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona
Fél évre	12 korona
Negyedévre	6 korona
Egy óra	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Az ellenzék egyesülése

a

Szekelyföldön.

Nagygyűlés és jelölés.

— Saját tudósítónktól. —

— december 27.

Marosvásárhelyi tudósítónk értesít késő éjjel: Az ellenzék szövetsége Maros-Torda megyében teljessé vált azon határozattal, a melyet a vármegye értelmisége, ma karácsony harmadnapján hozott Marosvásárhelyt, az *Erdély-szálló* nagytermében. Mintha a Bocskai, Bethlen Gábor s a Rákócziak szelleme lebegett volna azon a népes gyűlésen, melynek élén gróf *Toldalagi Tibor* nyáradszentbenedeki nagybirtokos, *Fülep Albert* királyi tanácsos, *Bedőházi János* országgyűlési képviselő, *Dési Zoltán* nyu-

galmazott főispán, *Gáll Sándor* orsz. képviselő, *Petri Zsigmond* függetlenségi pártelnök, *Gáspár Gyula* kereskedő, *Kóbori János* tanár függetlenségi párti alelnökök s a vidék képviselőiben egy huszonöt tagból álló intéző bizottság állott.

A gyűlés eredménye volt az az alapos megvitatás és hazafias megfontolás tárgyát képezett határozati javaslat, a melylyel egyfelől üdvözlötték a szövetkezett ellenzék vezéreit, másfelől ünnepelesen megpecsételték a marostordamegyei ellenzéki pártok egyesülését, táborba szólítván mindazokat, a kik hűvek a magyar nemzeti ideálokhoz. Ezzel, egyidejűleg, egy az *egész megye területére kiható* oly szervezet létesült, a melyen sem az erőszak, sem a pénz vagy egyéb befolyás nem vehet diadalmat. Az egyesült ellenzék haladéktalanul összeköttetésbe lép az országos bizottsággal.

A kormány hivatalos és félhivatalos jelöltjének nyilvántartása nagy gondot okoz már is a megyei leltari mameluk seregnek, mert annyi a vállalkozó s a közelebbi miniszterelnöki látogatás annyi irányban keltett vágyakat, hogy azokat kielégíteni vajmi nehezen lehet. A mezőségi kerületet *Sándor Kálmán*nak, *Sándor János* állami-kár bányájának szeretné biztosítani a hivatalos befolyás, ha nem lenne akadály ennek a tervnek *Mikó Árpád* kiérdemült főispán, a ki szintén hű csatlósa a kormánynak.

Ezek a Bethlen István gróf nemzetipárti képviselő ellenjelöltjei. Az *ákosfalvi* kerületben *Makkai Zsigmond* függetlenségivel szemben *Rozsnyay István* főszolgabíró akarják országos képviselőül és egyzerszint nyugalomba küldeni. A *nyárad-szeredai* kerületben *Gáll Sándor* függetlenségipárti képviselővel szemben sikerült *Dósa Elek* volt alispánt és makkfalvi nagybirtokost nyerni meg a kormánynak, a ki bizony nagy áldozatot hoz akkor, a mikor kiteszi magát egy újabb bukásnak.

A régeni kerületben folyik legszabadabban a vásár. Itt *Urmánczy Endre* nemzetipárti a képviselő s hogy kibuktassák, előbb *Fromm sz.*-régeni polgármestert akarták beugratni szabadelvű nemzetiségi program alapján, de miután ő nem állt kötelnek, állítólag gr. *Teleki Arthurnak* jelölését fogják keresztül erőszakolni. A geryeszegi választó kerület pedig csendes, mert ott gróf *Teleki Sámuel* örökös pártonkívüli programja elég tiulus arra, hogy e kerület kegyelmes legyen hozzá.

Nincs többé haboskáv.

— Saját tudósítónktól. —

A tífusz, mely már járványszerű jelleget öltött, mind több és több áldozatot követel Kolozsvár lakói közül s különösen a megbetegedések száma öltött feltűnően nagy arányokat. A hatóság és hatósági orvosok a betegség oly nagymérvű elterjedésének okát nem tudták teljes határozottsággal megállapítani, annyit azonban konstatáltak, hogy a város területére szállított tej nagyban hozzájárul a betegedési esetek számának növeléséhez. Most végre kiderítették, hogy a baj okozója: tényleg a vidékről beszállított s forralatlan állapotban élvezett tej.

A közelmúlt napokban ugyanis öt fiatal embert vettek fel a „Karolina“

országos kórház belgyógyászati klinikájára. Mindnyájuk egy betegségben szenvedtek: *tífuszban*. Ez a — mostani viszonyok között is — tömeges megbetegedés felhívta az orvosok figyelmét, kik nagy buzgalommal nyomozni kezdték s fáradozásuk eredményre is vezetett. Az esetről értesített hatósági orvos miután megtudta, hogy mind az öt fiatal ember egy cukrázdában szokott reggelizni, megjelent az első-rangu üzlet helyiségben s az ott a kávéhoz használni szokott tejet lepecsételtvén, elküldte az egyetemi bakterológiai intézetnek, megvizsgálás végett. A bakterológiai intézet — mely tegnap küldte meg jelentését — megdöbbentő adatokat hozott napvilágra: *ugyanis az elköszözt tej, melyet Torda-Szentlászlóról szállítottak Kolozsvárra, hemzseg a tífuszbacillusoktól.*

Ennek a felfedezésnek következménye az a rendelet, mely ma, de legkésőbb holnap, hatályba lép. E rendelet szerint a kávéházakban cukrázdákban s kávémérésekben kávé *csak hab nélkül* szabad árusítani s meg van tiltva, a *tejszínhabbal* készített tésztaemlék készítése és eladása. A habot és tejszínhabot tudvalevőleg nyers, forralatlan tejből készítik, a forralatlan tej pedig valóságos melegágya a tífusz bacillusoknak.

A városi orvosi hivatal egyben arról is intézkedett, hogy a vidékről beszállított tej küldemények minél gyakrabban vizsgálat alá vészenek s a közönség saját érdekében cselekszik, ha az orvosoknak hivatásuk teljesítésében segédkezet nyújt.

* **A fogyasztási adók törvénye.** Az utóbbi időben sokat olvashattunk a kolozsvári lapokban arról, hogy a folyó év végével a fogyasztási adó jövedelméről szóló 1899. és 1901 évi törvénycikkek hatályukat veszítik és ezzel együtt megszűnik Kolozsvár városnak is az a joga, hogy fogyasztási adópótlékokat szedhesen. Illetékes helyről most kijelentik, hogy *a törvénynek ilyen értelmezése téves*, mert a fentebbi törvénycikkek a városoknak az 1886. évi községi törvényen alapuló pótlékszedési jogát egyáltalán nem érintik. Ugyanis a törvényhatósági joggal felruházott városok és így *Kolozsvár* is alkottak e tárgyban szabályrendeleteket, a melyek a kormányhatóság által jóváhagyattak. És bár ennek érvénye e hónap 31-én megszűnik, a belügyminiszter most pénzügyminiszterrel egyetértve körrendeletben intézkedett a szabályrendeletek hatályának kiterjesztéséről. Kivételt csak az az eset képezne, ha a város a szabályrendelet megváltoztatását óhajtaná.

* **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter dr. Nagy János mócsi járásbírói aljegyzőt a zalaegerszegi törvényszékhez áthelyezte.

* **Pártgyűlések.** A helybeli szabadelvűpárt központi intéző bizottsága ma délután 5 órakor a New-York szálló emeleti termében, a

függetlenségi és 48-as párt pedig az „Ujság“ szerkesztőségében ugyan csak ma délután 3 órakor gyűlést tart.

* **Uj joggyakorok.** A kolozsvári itélőtábla elnöke Glósz Miksa kolozsvári ügyvédjelöltet joggyakorokká kinevezte.

* **Uj esküdtzéki ciklus.** A helyi törvényszéknél az 1905. évre érvényes főrajstomból január 28-án fogják kisorsolni azokat a rendes és pótesküdteteket, a kik a jövő ciklusban részt vesznek. A kisorsolás a királyi ügyész és az ügyvédi kamara kiküldöttje jelenlétében történik meg, a mely után február 5-én kezdetét veszi az új ciklus.

* **Felolvasó estély.** Mint értesítettek a legközelebbi Szt.-Antal felolvasó est f. hó 29-én, csütörtökön este 6 órakor fog megtartani a r. kath. főgymnasium dísztermében. Felolvasni fog főtiszt. *Récsey Ede* kegyesrendi tanár a „Karácsony“ című themáról. *Petrán Rózsika* a tanítónőképző növendéke és *Pollák Vilmos* orvostanhallgató egy-egy költeményt fognak elszavalni, a „Mária énekkar“ pedig négy vallásos éneket fog előadni.

* **Üdvözlét az ellenzéknek.** A kolozsvári függetlenségi és 48-as párt tegnap meleg hangú üdvözlő táviratot intézett az egyesült ellenzék vezető bizottságához.

* **Baleset vigyázatlanságból.** Tegnap este egy Tandés Demeter nevű napszámot, a midőn vacsorájához kenyert vágott — vigyázatlansága folytán baleset ért. Levágta a kisujját. A sérültet azonban a mentők ápolás alá vették és a levágott ujját csakhamar visszahelelyezték.

* **Hogy nyilttereznek vidéken.** Megint a jó vidék és újból panasz ellene. Csakugyan nem szép tölünk, hogy háborgatjuk ismét álmában, a honnan csak az országos vásárok és a tombolával egybekötött táncestélyek szokták olykor-olykor felébrésztetni. Nő meg a lokális bajokkal foglalkozó kis harsona, a hol a jó vidék szellemi nagyságainak produktumai napvilágot látnak és közmegelegedésre szórakoztatják az olvasóközönséget. Ilyen ez a kis nyilttéri cikkekcske is, a melyet az „*Ada-Moboli Közlöny*“ büntetlenül leközi karácsonyi számában, a hol egy bizonyos Simon nevezetű ur ez év december 33-án (?) kinyilatkoztatja hogy ő becsületes ember. Tessék elolvasni és kihámozni ebből azt a mi Simon polgártársunknak oly érzékenyen fáj. Az érdekes nyilttéri cikkekcskét egész terjedelmében megmentjük, a halhatatlanságnak:

Mindazok a rendőrök a kik aszt híresztelik rollam, hogy leköszönésem óta, hogy én a közártalmu egyénékkel összejátszottam vagy orgazda voltam sikasztottam a mig ezen állításuk velem szembe nem igazolják bárki is legyen előttem huncziut gazembernek nevezem a rendőrök kik nekem lázítottak jóltudják, hogy kivolt a község házána ellem — ki fog derülni minden, — vagy augusztus hó 26-án a hajóra vitt fajkakasok Zentán kikukorékolni — vagy a kecske fogja kimekegni, vagy a madár kidalolni — azért van ez,

hogy ne bánták azt a fát, amely
ugyis hulatja az almát.

Ada, 1994. évi december hó 33.

Simon Imre.

* A tárgyaló teremből. A kolozsvári törvényszék hármas ítélőtanácsa Gócs Jenő királyi törvényszéki bíró elnöklelte alatt 8 bűnügyben főtárgyalást tartott. Több-kisebb tulajdon elleni vétség képezte a vádbeli cselekmények tárgyát, a melyekért a vádlottakra jelentéktelen fogházbüntetést mért ki a törvényszék. A főtárgyaláson mint szavazó bírák Csizsér Károly és Ádám Dénes vettek részt.

Színház — Művészet.

Az újdonság. Újdonság kora tavasszal az ibolya, újdonság nyár elején a cseresznye, újdonság az amerikai cipő, — de nem újdonság a Ziehrer operettje a *Svihákok*. A bécsi vargainesok, a kik az első előadás után a melodiat fütyölték, ma már öreg családapák, — s Magyarországon is alig van ember, a ki nem dudolná évek óta néhány ütemét. A kolozsvári színház azonban minderről mit sem tudva kedves naivitással: *újdonság*-nak kereszteli a *Svihákok*-at s szószátyár hivatalos kommunikékben hirdeti az operettet, mikor is a reklámsorokból kidagad a büszkeség, hogy ime: sikerült ennek a sikrázóan friss darabnak az előadási jogát megszerezni. A darab egyébként kedves s nem is az a kifogásunk, hogy színrehozták. Magát a tényt akár kellemesnek lehet nevezni, ellenben ilt arról van szó, hogy ismét kiderült milyen gyalázatosan rosszul szolgálja ki a színház a közönséget. Ennyire ólomlábban járni mégis kissé különös s talán csak az a dicséretreméltó, hogy a *Rip-Rip*-et, meg a *Corneville harangok*-at nem adták be izgató újdonságokként.

Színházi műsor:

Szerda: Svihákok (b. sz. 8. sz.),
Csütörtök: „ (b. 81. sz.),
Péntek: „ (b. 82. sz.),
Szombat: „ (b. 83. sz.).
(d. u.: Menyecskék.)
Vasárnap (este: Az ember tragédiája (b. sz. IX. sz.).

Jdegenek naplója.

Kik érkeztek tegnap Kolozsvárra?

New-York szálloda. Dr. Bárdos Imre ügyvéd Nagyvárad, Gitye József gépgyáros Nagyvárad, Mandel Mór kereskedő Bánffyhungad, Gáspár Armin áll. tanító Borgóprund, Léb Izrael kereskedő és neje Marosludas, Grösz Ödön ügynök Budapest, Fodor Béla gyáros Budapest, Osterlamm Ernő m. k. erdész Gyalu, Richter Károly bányamérnök Marosújvár, Knöpfler Mór keresk. utazó Budapest.

Központi szálloda. Pál György plébános Ladámos, Ávrám Lázár lelkész Ladámos, Szentiványi István jóságigazgató Ladámos, Phülp Albertné és leánya birtokos Vármező, Várnay Jenő utazó Budapest, Zinka János utazó Bécs.

Pannonia Fészl-szálloda. Freibaja N. birtokos Septér, Marko Mariska utazónő Miske, Markovich Áron keresk. Sülemed, Uhlman Rezső utazó Nagyvárad, László Simon állatorvos Teke, Gremeter Ferenc Szamosújvár, Dávid István kereskedő Kézdivásárhely.

Biázini szálloda. Hirsch Katinka maganzónő Nagyenyed, Benkő N. Sziágy, Balázs Ödön Fehérvár.

REGÉNY.

A két vérfolt története.

Bűnügyi elbeszélés.

Írta: A. Conan Doyle.

3

A két államférfi gyors pillantást váltott egymással, s a miniszterelnök összevonta bozontos szemöldökét.

— Holmes ur, a noriték hosszú, keskeny, világos kék. Vörös viaszszal van bepecsételve s a pecséten egy heverő oroszlán látható. A címzés nagy, merész vonásokkal van...

— Félek, uram, mondá Holmes, hogy bár érdekesek és fontosak ezek a részletek, nekem jobban a mélyére kell a dolognak hatolnom. Mi volt a levélben?

— Ez a legnagyobb fontosságú államtitok, félek, hogy nem mondhatom meg tartalmát, és nem is látom be, hogy ez szükséges volna. Ha mind azon hatalom segítségével mellyel — mint mondja — rendelkezik, talál olyan borítékokat a melyent most leírtam akkor kérdemeli hazája javát, és annyi jutalmat nyer a mennyit hatalmunkkal csak kivivhatunk.

Sherlock Holmes mosolyogva emelkedett fel.

— Önök mindketten az ország legefoglaltabb emberei, és nekem is, szerény körömben ugyancsak sok hívásnak kell eleget tennem. Rendkívül sajnálom, hogy ebben az ügyben nem segíthetek és e beszélgetés folytatása sok idő veszteségét lenne.

A miniszterelnök talpra ugrott, mélyen fekvő szeméből gyors és tüzes pillantásokat lövelt, olyanokat, melyek előtt az egész babinet meghunyászkodott. — Nem vagyok hozzá szokva, uram — így kezdte, de mérsékelte haragját és elfoglalta ismét helyét. Egy percig, vagy tovább is, mind csendben ültek. Azután az öreg államférfi vonogatta váltát.

— El kell fogadnunk feltételeit, Holmes ur. Kétségtelen, önnek igaz van, és estelenség részünkről azt várnám, hogy ön megkezdje munkáját mindaddig, míg teljes bizalmunkat nem adjuk önnek.

— Én is egyetértek önnel uram, szólt a fiatalabb államférfi.

— Akkor hát megmondom önnek, megbizva teljesen az ön és társa, Dr Watson becsületében. Hazafiaságára is appellálhatók, mert nem tudok nagyobb csapást az országra elképzeini, mint ha ez az ügy kitudódik.

— Ön bátran megbizhat bennünk.

— Tehát, a levél egy bizonyos idegen fejedelemtől van, kit felízgatott nagyon országa néhány új gyarmatának fejlődése. Gyorsan íródott és teljesen saját felelősségére. Puhatólásainkból látjuk, hogy miniszterei semmit sem tudnak a dologról. És még hozzá oly szerencsétlen módon van fogalmazva, néhány mondatjának pedig olyan kihívó jellege van, hogy nyilvánosságra hozatala kétségelentül veszélyes érzelmeket ébresztene az országban. Olyan kavardás lenne uram, hogy merem mondani, a levél nyilvánosságra jutása után egy hétre, ez ország nagy háboruba keverednék.

Holmes egy nevet irt egy papirszeletre és a miniszterelnöknek nyújtotta át.

— Tényleg, ő volt. És ez a levél az, ez a levél, mely könnyen okozhat néhány ezer milliónyi ki-

adást és százezer emberhalált — mely oly megmagyarázhatlan módon elveszett.

— Értesítette ön a levél íróját? — Igen, uram egy chiffrizott sürgönyt menesztettünk.

— Talán ő kívánja levelének köztudomásra jutását?

— Nem uram, erős okunk van hinni, hogy már megértette mily elhamarkodottau és hebehurgyán cselekedett. Nagyobb csapás lenne reá és országára nézve, mint mi reánk, ha kitudódnék a levél tartalma.

(Folytatjuk.)

Főszerkesztő: DR. ÓVARI ELEMÉR.

Felelős szerkesztő: SZÁSZ ÖDÖN.

Kiadó: „NAPLO” hírlapkiadó-vállalat.

NYITTÉR.

JÓKAI-KÁVÉHÁZ

Jókai-utca 4. szám.

A mulató-közönségnek legjobb és legszebb találkozó helye.

Heimann Sándor,
tulajdonos.

1500 koronát kereshetnek meg havonként intelligens, jó fellépésű egyének (nők is) egy nagyszabású új irodalmi vállalat terjesztésével. Korvin Mátyás Erdélyi könyvkereskedő Részvénytársaság Kolozsvárt Deák Fer.-u. 21.

Fogműterem!!

— Nagy Jenő —
szájpadnélküli műf. specialista.

Fogműterme Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-u. 6. szám alatt (dr. Góth-ház)

Elvállalom a fogászat körébe tartozó összes teendőket. Munkáimért felelősséget vállalok és azokért díjazást utólag fogadok el. Felvilágosítással naponta 1—2-ig a n. érdemű közönség rendelkezésére állok. — Vidékieknek levélbeni megkeresésére postafordultával válaszolok.

Szegényeknek 8—9-ig ingyen!

A nagyb. közönség további pártfogását kérve

Nagy Jenő,
szájpadnélküli műf. specialista.

ŐSZI ALBERT

ékszer és óra nagyraktára, Kolozsvárt, Wesselényi M.-u. 2. nagy választék ezüst árukba. — Javítások felvállaltatnak.

Erdélyi bank

Takarékpénztár

Részvénytársaság

KOLOZSVÁRT.

Alaptőke 2 millió korona.

A bank elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyószámlára, azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb.

Jelzalogos törlesztéses kölcsönöket nyújt

10, 20, 30 és 40 évi időtartamra kolozsvári kész- és építendő házakra, kolozsvári és vidéki földbirtokokra a legméltyanosabb tételek mellett.

Konvertál már meglévő törlesztéses avagy váltókon alapuló reálkölcsönöket mérsékeltébb tételek mellett.

A kölcsönök készpénzben (tehát nem záloglevelekben) folyósíthatnak, a lebonyolítás a lehető legrövidebb idő alatt történik.

Prospectusok és kérvénymin-ták az intézet hivatalos helyiségében díjmentesen beszerezhetők.

Értékpapirokat és idegen pénznemeket elad és vásárol, előlegeket ad értékpapirokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Elad sorsjegycsoport könyvecskéket és alakít sorsjegytársulatokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart a felek saját zárai alatt tűz- és betörésmentes páncél szekrényeket. (Safe deposits.)

Nagyobb ládákba csomagolt és a fél pecsétjével ellátott arany és ezüstneműek, vagy más értéktárgyak külön e célra berendezett tűz- és betörésmentes szobában őriztetnek.

M A G Y. K I R.

osztálysorsjegyek

főelárúsító helye

— Mátyás király-tér 32. —

Üzleti órák: délelőtt 9—11-ig
délután 1/3—5-ig.

Bármily felvilágosítással készségesen szolgál

az Igazgatóság.

Névjegyek

a leggyorsabban s legizlésebben
olcsó árakon
Ujhelyi M. és Társa
„Kolozsvári Friss Ujság”
könyvnyomdájában készíttetnek.

Kalapkészítő műhely.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Kolozsváron Széchenyi-tér 17. szám alatt kalap- és szítő műhelyt nyitottam. Elvállalok kalap újjáalakítást, tisztítást és cilinder vasalásokat és minden e szakmába vágó munkákat jutányos árak mellett. Midőn a n. é. közönség becses párfogását előre is kérem, bátorodom megemlíteni, hogy eddig is Kolozsvárt, Széchenyi-téren egy kalap üzletben öt éven át, a közönség legnagyobb megelégedésére dolgoztam és ezt kiérdemelni ezután is igyekezni fogok. Tisztelettel:
SZABÓ JÁNOS, kalapos.

Telefonsz. 538. — Telefonsz. 538.

Banács Flórián cukrász,
Kolozsvár Wesselényi Miklós-utca 14.
Ajánlom lakodalmakra való tortáimat.
Vidékre **ingyen** csomagolás.

Továbbá: — Továbbá: —
Czukorkáimat Kítűnő Ligörjeimet
Párizsi süteményeim és Thea,
Fagylalt Csokoládé és
Parfi Tejes-kávémát,
Krémek a legjutányosabb ár
Szulczok. mellett.

UJ ÜZLET!

Szép-utca 2. sz. alatt (sark épület)
Férfi ruha és női felöltők!
1 rend téli férfi ruha 5 frtól feljebb
1 rend téli női ruha 1.80 „ „
1 női divatos kabát 5- „ „
1 női vattirozott gallér 6.50 „ „
1 rend téli magyar ruha 7.50 „ „
1 női téli posztó cipő 1.50 „ „
Hosszu kabát dus választék! — Kurta bundás szörme kabát. — Boák dus választékban. — Egy próbabevásárlással tessék meggyőződni. Tisztelettel
Klein R. és Társa.

UJ ÜZLET!

Karácsonyi és Ujévi bevásárlásait
a **FRIEDMAN M.-féle** üzletben Deák Ferencz-utca 5 szám alatt.
= **szerezze be.** =
Zománcozott kék edényekben nagy választék konyhaberendezések, üveg-árak, china-ezüst különlegeségek ugyszinte sok más disztárgyak stb. — Vidékre megrendelések pontosan eszközöltenek. — Magybani vevők nagyobb ár- engedményben részesülnek.
Pontos kiszolgálás!
SZOLID ÁRAK!

ÉTKEZŐ ÉTKEZŐ

Olcsó és jó házi koszt.
A Szt.-Lélek-utca 2 sz. alatti
ÉTKEZŐBEN
mérsékelt áron kítűnő reggeli ebéd és vacsora kapható.
Az egyetemi ifjuság kedvezményes árban részesül. Ebéd és vacsora előfizetés egy óra 16 forint, hetenként négy tál étellel.
Olcsó és jó házi koszt.

Polgári Vendéglő Trefort-utca 11-ik szám.

!!! Megérkeztek !!!
Különböféle borok. —
Tessék megkóstolni.
További havi előfizetést ebéd — vacsorára étlap szerint — **16** forintért elfogadok.
Sült bármilyen adag 30 krajczár.
Kítűnő magyar konyha! — Kítűnő magyar konyha!
Számos látogatásért esedez
14 1-10
Fogel Ferencz, vendéglős.

Telefon-szám 399.

STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedése

KOLOZSVÁR, Wesselényi-utca 12. szám.
A közelgő nagy ünnepek alkalmából felhívjuk a n. é. közönség figyelmét arra, hogy STERN JÓZSEF liszt-, fűszer- és tűzifa-kereskedőnél Kolozsvár, Wesselényi Miklós-utca 12. szám alatt a legjobban és a legolcsóbban lehet lisztet, fűszert és tűzifát beszerezni.
Ne mulassza el senki sem hirdetésem valódiságáról meggyőződni.

B. BAK SÁNDOR

épület és műlakatos
7 1-20
KOLOZSVÁRT, Malom-u. 28. sz.
Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Malom-utca 28. szám alatt atyám B. Bak Lajos gyártelepén a mai kor igényeinek teljesen megfelelő **épület- és műlakatos-műhelyt** nyitottam. — Elvállalok minden a fémipar körébe tartozó munkákat, u. m.: diszkapukat, balkon-, lépcső- és sirkerítéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb stilszerű kivitelben; továbbá épületvasalásokat, vasfedélszerkezeteket. Butor-díszművasalásokat, műkovacsolt luszterek, lámpák, virág-asztalkák vasból sárga- és vörösrézéből vagy nickelezve, adott vagy általam készített rajz szerint.
A n. é. közönség becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel
Telefon 120.
B. Bak Sándor műlakatos.
♦ Rajzzal és költséggel készséggel szolgálók. ♦

Feltűnő eredmény!
háziilag készíthető igen jó
LIKÖRÖK ÉS RUMOK
előállítására kítűnő francia likör-
és rum aromákat hozok forga-
lomba, melyeket 1 liter likör-
vagy rum készítéséhez való ada-
gokban árúsítok.
Készítése: gyors, olcsó és tiszta!
BURGER FRIGYES
drogueria és illatszert kereskedése
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér
Alasch, Beveutertér,
Anisette, Császártér,
Baraczk, Guracso,
Charitreaue, Kávé (Mocca),
Kömény, Rózsá,
Maracchino, Rum Jamalka,
Vanília, Rum Ananász.

Általános megelégedés!

Ujhelyi M. és Társa könyvnyomdája Kolozsvár, Jókai-utca 15.
Telefon-sz. 379.
Elvállal és készít mindennemű nyomdai munkákat a legizlésebb kivitelben.
Vidéki megrendelések gyorsan, pontosan és szolid árban teljesíttetnek.

Kovács L. és Társa

Kolozsvár-Nagyvárad.

Kovács L. és Társa

Kolozsvár, Wesselényi M.-u. Telefon 479.

Nagyvárad Zöldfa-u. Telefon 374.

Ujévi eladás!

Karácsonyi bevásárlás előtt szives figyelmébe ajánljuk a t. cz. vevő közönségnek kézmű és divatáru dus raktárunk megtekintését. Eladásra kerülnek ismert, szolid és versenyen felüli olcsó árak mellett, minőségben kifogástalan nagy mennyiségű gyönyörű angol, francia divat szövetek, Selymek, Flanellek, Parchetek, Zyhelinek, Boák és Muffok; nemkülönben zsebkendők, női, férfi fiú és leány harisnyák, téli keztyűk.

Ujévi eladás!

Kovács L. és Társa

Kolozsvár, Wesselényi M.-u. Telefon 479.

Kovács L. és Társa

Kolozsvár-Nagyvárad.